

Development of Compassion Fatigue Scale in Psychological Counselors

Assoc. Prof. Durmuş Ümmet
Marmara University - Türkiye
ORCID: 0000-0002-8318-9026
dummet@marmara.edu.tr

Süleyman Metin (MA)
Sabahattin Zaim University -Türkiye
ORCID: 0000-0002-5249-0473
suleyman.mtin@gmail.com

Sinan Okur (Lect. - PhD Student)
National Defense University Air Force Academy - Türkiye
ORCID: 0000-0002-3439-5907
sokur@hho.msu.edu.tr

Abstract

The purpose of this research is to develop a measurement tool to measure the compassion fatigue level of psychological counselors working in the field of mental health. The study group of the research consists of a total of 725 (518 female and 207 male) psychological counselors. In the study, psychometric properties of the scale were revealed by calculating exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis, criterion-related validity, Cronbach's alpha internal consistency value and item analysis. As a result of the exploratory factor analysis, a 21-item four-dimensional scale was obtained that explained 53% of the total variance. Scale factor loads range between .504 and .781. The four-dimensional structure of the scale was tested by performing confirmatory factor analysis on a different sample group. As a result of the analysis, it was determined that the fit between the model and the data was at an acceptable level ($\chi^2= 315.43$, $p= .000$, $sd= 181$, $\chi^2/sd= 1.74$, $CFI= .91$, $TLI= .90$, $SRMR= .05$, $RMSEA= .06$). Item estimation values of the scale range between .39 and .80. In addition, statistically significant relationships were found in the criterion-related validity study conducted with a different sample. In the analyzes performed within the scope of reliability analyzes, the Cronbach alpha internal consistency coefficient for the overall scale was calculated as .890 and the Guttman coefficient as .872. For the sub-dimensions, Cronbach's alpha internal consistency values ranged from .683 to .836. Similarly, Guttman coefficient for the sub-dimensions varies between .612 and .837. When the item-total correlation values for the scale were calculated, it was determined that there were values between .374 and .701. All these findings prove that the Compassion Fatigue Scale in Psychological Counselors is a valid and reliable measurement tool. The results obtained in the research were discussed and interpreted taking into account the studies in the literature.

Keywords: Education, Psychological counselors, Compassion fatigue, Compassion Fatigue Scale

**E-International Journal
of Educational
Research**

Vol: 14, No: 1, pp. 284-298

Research Article

Received: 2022-10-19

Accepted: 2023-02-13

Suggested Citation

Ümmet, M., Metin, S. & Okur, S. (2023). Development of compassion fatigue scale in psychological counselors, *E-International Journal of Educational Research*, 14 (1), 284-298. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1191665>

Extended Abstract

Problem: Compassion, according to the literature, is the ability to perceive and comprehend another person's suffering or an already painful circumstance (Cornwell & Goodrich, 2009). Another definition of compassion in the literature states that it involves being aware of the suffering of others and acting in ways that lessen that suffering (Neff, 2003). Based on all of these criteria from the studies, it is possible to conclude that compassion is a good sensation and activity that encompasses love, compassion, and the desire to assist. In the research, it has been noted that occupational groups based on professional help are more likely to feel compassion fatigue as a result of excessive compassion provided to the other party (e.g., Burtson & Stichler, 2010; Mangoulia et al., 2015; Uslu & Buldukoglu, 2017). Joinson (1992) was the first to bring forward the concept of compassion exhaustion. According to the literature, this concept refers to the stress that healthcare providers who treat patients endure. According to some definitions, compassion fatigue is described as the physical, mental, or secondary traumatic stress that a professional who works to help a person in need goes through (Newell & MacNeil, 2010; Schroeter, 2014; Showalter, 2010). It has been shown in several research that mental health professionals who have compassion fatigue see a lot of unpleasant things and deal with upsetting situations, therefore they frequently feel feelings like worry, dread, despair, and emotional tiredness (e.g., Burtson & Stichler, 2010; Collins & Long, 2003; Leka et al., 2012; Rossi et al., 2012). According to the results of all these research, psychologists and other mental health professionals who work in psychological therapy may eventually experience compassion fatigue.

The majority of research on compassion fatigue has been found in the domains of nursing, social work, and patient care professions (e.g., Burtson & Stichler, 2010; Jacobowitz et al., 2015; Yu et al., 2016). The literature also has several research looking at the compassion fatigue of mental health workers (e.g., Collins & Long, 2003; Ray et al., 2013; Turgoose & Maddox, 2017). In addition, in the current study conducted by Yildirim and Cavcav (2021), a measurement tool to measure the compassion fatigue of mental health workers was adapted to Turkish culture. Aside from this measure, no research was located that particularly looked at psychological counselors' compassion fatigue. Due to the need for a measurement instrument that addresses the compassion fatigue of psychological counselors, it is anticipated that the scale produced in this study will contribute to the literature. It is thought to be crucial that this developed measuring instrument would highlight the challenges faced by psychological counselors throughout the procedure. In light of this significance, it is intended to create a psychometric examination in order to build the Compassion Fatigue Scale in psychological counselors.

Method: There are three main study groups in the research. In all, 725 psychological counselors (518 female and 207 male) took part in the study. For exploratory factor analysis, item analysis, and reliability analysis, there are a total of 451 psychological counselors in the first group, 345 of whom are female (76.5%) and 106 of whom are male (23.5%). For the second research group, which included 213 psychological counselors with ages ranging from 22 to 52 and a mean of 29.77, there were 133 female (62.4%) and 80 male (37.6%). For criterion-related validity, there are a total of 61 psychological counselors in the third and final group, 40 of whom are female (65.6%) and 21 of whom are male (34.4%). Compassion Fatigue in Psychological Counselors Scale, Burnout Scale-Short Form, and Demographic Information Form are the instruments used in the study to gather data. Before getting to the final form, item pool was constructed, and a pilot study and expert input were collected. With the information gathered from various sample groups, exploratory and confirmatory factor analyses, reliability analysis, and criterion-related validity analysis were carried out. The statistical software packages IBM SPSS 26 and MPlus 6.2 were utilized to analyze the research.

Findings: The skewness and kurtosis coefficients of each item were investigated in order to control the normality assumption of the data set consisting of 35 items belonging to 451 individuals before assessing the construct validity of the compassion fatigue scale for psychological counselors. After identifying and removing the items from the data set that considerably deviated from the normal distribution, the analyses were carried out on the remaining 26 items. Confirmatory factor analysis is used to utilize data to support the latent variables (Harrington, 2009), which have a theoretical foundation, whereas exploratory factor analysis is used to find latent variables in the scale creation process (Brown, 2006). In this context, the results of the confirmatory factor analysis are provided after the results of the exploratory factor analysis.

The study data were evaluated to see if they were suitable for factor analysis using the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Barlett tests. The KMO value should be larger than .60, and the chi-square value determined using the Barlett Test should be statistically significant, according to the literature (Büyüköztürk, 2002). The scale was found to be acceptable for factor analysis according to the analysis's findings (KMO= .905; Bartlett's

$\chi^2 = 3228.049$; $p < .000$). The scale's final form had 21 items divided into four sub-dimensions as a result of numerous analyses that took the factor load into consideration. It was found that the items in each sub-dimension were rationally allocated based on the theoretical foundation. The research revealed that the scale had a four-factor structure with factor loads ranging from .504 to .781, which explained 53% of the total variation. The four elements of the scale have eigenvalues that range from 1.141 to 6.776. The results from the scree plot also lend credence to the four sub-dimensions that manifested according to the factor loads shown in this table.

The 21-item, four-factor structure discovered by the exploratory factor analysis was verified with 213 individuals using confirmatory factor analysis. This approach leads to certain fit indices, including CFI, TLI, RMSEA, and SRMR. The obtained fit indices are predicted to be good or very good. As a result, fit indices for the CFI and TLI above .90 are considered acceptable .95 are thought to be exceptional. Less than .05 is regarded as great for RMSEA and SRMR values, while less than .08 is regarded as acceptable (Hu & Bentler, 1999; Marsh et al., 2004; Wang & Wang, 2012). The results of this study's confirmatory factor analysis revealed that the model and the data did not fit together enough ($\chi^2 = 338.20$, $p = .000$, $df = 183$, $\chi^2/df = 1.85$, CFI = .90, TLI = .88, SRMR = .06, RMSEA = .06). The alterations recommended as a consequence of the study were investigated, and revisions were made taking these suggestions into account, as appropriate fit indices could not be attained. Item error covariances were related to these changes made to the model to make it more robust. As a result, items 11 and 12 in the sub-dimension of emotional weariness were related to items 20 and 21 in the sub-dimension of feelings of inadequacy. The data and model were then found to be sufficiently fitted using repeated confirmatory factor analysis ($\chi^2 = 315.43$, $p = .000$, $df = 181$, $\chi^2/df = 1.74$, CFI = .91, TLI = .90, SRMR = .05, RMSEA = .06). The scale's item estimate values fall between .39 and .80. In addition, in the analyzes performed within the scope of reliability analyzes, the Cronbach alpha internal consistency coefficient for the overall scale was calculated as .890 and the Guttman coefficient as .872. For the sub-dimensions, Cronbach's alpha internal consistency values ranged from .683 to .836. Similarly, Guttman coefficient for the sub-dimensions varies between .612 and .837. When the item-total correlation values for the scale were calculated, it was determined that there were values between .374 and .701.

Discussion, Conclusion and Suggestions: Compassion fatigue was found to be explored in several research when the literature was evaluated (Jacobowitz et al., 2015; Turgoose & Maddox, 2017; Uslu & Buldukoglu, 2017; Yildirim & Cavcav, 2021; Yu et al., 2016). However, no assessment method for psychological counselors' compassion fatigue was discovered. By creating a method to gauge psychological counselors' levels of compassion fatigue, this study seeks to close a significant gap in the literature.

An item pool of 40 items was developed throughout the scale creation process by looking at the relevant literature and measurement instruments that were believed to be connected to the topic. The final scale application form was developed as a consequence of the expert input. Every assessment tool that has both content and face validity should also be assessed for construct validity, according to DeVellis (2014). In order to guarantee concept validity, data were gathered and factor analysis techniques, both exploratory and confirmatory, were used. First, it was determined if the factor structure was one or more dimensions (Chang et al., 2010). The conclusions showed that a multi-dimensional structure should be used to evaluate the scale. Additionally, construct validity is attained as evidenced by the factor load of the scale's items being larger than .32 (Yong & Pearce, 2013) and the total variance being greater than 40% (Akbulut, 2010). In the confirmatory factor analysis findings conducted with a separate research group, it was found that the goodness of fit indices were sufficient to support the discovered structure. The scale's relationship to a previously acknowledged scale that was valid and reliable was found to have criterion-related validity. The Guttman coefficient of the scale and Cronbach's alpha internal consistency were found to be adequate for reliability study (Karasar, 2009). The item-total score correlations of the scale's items are positive and more than .30 as a result of the item analysis, which demonstrates that it is sufficient (Pallant, 2007). In summary, the Compassion Fatigue Scale for Psychological Counselors is a valid and trustworthy assessment tool with four sub-dimensions, 21 items, and a simple application process. It also has good psychometric qualities.

Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin Geliştirilmesi ¹

Doç. Dr. Durmuş Ümmet
Marmara Üniversitesi - Türkiye
ORCID: 0000-0002-8318-9026
dummet@marmara.edu.tr

Süleyman Metin (YL)
Sabahattin Zaim Üniversitesi - Türkiye
ORCID: 0000-0002-5249-0473
suleyman.mtin@gmail.com

Sinan Okur (Öğr. Gör. – Dok. Öğr.)
Milli Savunma Üniversitesi Hava Harp Okulu - Türkiye
ORCID: 0000-0002-3439-5907
sokur@hho.msu.edu.tr

Özet

Bu araştırmanın amacı ruh sağlığı alanında çalışan psikolojik danışmanların şefkat yorgunluğu düzeyini ölçmek üzere bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmanın çalışma grubunu toplam 725 (518 kadın ve 207 erkek) psikolojik danışman oluşturmaktadır. Araştırmada açımlayıcı faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi, ölçüt bağıntılı geçerliği, Cronbach alfa iç tutarlık değeri ve madde analizi hesaplanarak ölçeğin psikometrik özellikleri ortaya konmuştur. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %53'ünü açıklayan 21 maddelik dört boyutlu bir ölçek elde edilmiştir. Ölçek faktör yükleri .504 ile .781 arasında değişmektedir. Ölçeğin dört boyutlu yapısı farklı bir örneklem grubu üzerinde doğrulayıcı faktör analizi yapılarak test edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda model ile veri arasında uyumun kabul edilebilir düzeyde olduğu saptanmıştır ($\chi^2=315.43$, $p=.000$, $sd=181$, $\chi^2/sd=1.74$, $CFI=.91$, $TLI=.90$, $SRMR=.05$, $RMSEA=.06$). Ölçeğin madde tahmin değerleri ise .39 ile .80 arasında değişmektedir. Bunun dışında, farklı bir örneklem ile yapılan ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmasında da istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Güvenirlik analizleri kapsamında yapılan analizlerde ölçeğin geneli için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .890 ve Guttman katsayısı .872 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlar için ise Cronbach alfa iç tutarlık değeri .683 ile .836 arasında değerler almıştır. Benzer şekilde alt boyutlar için Guttman katsayısı da .612 ile .837 arasında değişmektedir. Ölçeğe ilişkin madde toplam korelasyon değerleri hesaplandığında .374 ile .701 arasında değerler olduğu belirlenmiştir. Tüm bu bulgular, Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu kanıtlar niteliktedir. Araştırmada elde edilen sonuçlar alanyazında yer alan araştırmalar dikkate alınarak tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Psikolojik danışman, Şefkat yorgunluğu, Şefkat yorgunluğu ölçeği

**E-Uluslararası
Eğitim Araştırmaları
Dergisi**

Cilt: x, No: x, ss. x-x

287

Araştırma Makalesi

Gönderim: 2022-10-19
Kabul: 2023-02-13

Önerilen Atıf

¹ Bu çalışma İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü bünyesinde yapılan "Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeği Geliştirme Çalışması" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Ümmet, M., Metin, S. ve Okur, S. (2023). Psikolojik danışmanlarda şefkat yorgunluğu ölçeğinin geliştirilmesi, *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14 (1), 284-298. DOI: <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1191665>

GİRİŞ

Profesyonel yardım temeline dayalı meslek gruplarının tümünde şefkat kavramından söz edilebilir. Bu meslek grupları arasında yer alan psikolojik danışmanlık mesleği de bireylere yardım hizmeti sunarken şefkati içerisinde barındırmaktadır. Alanyazında şefkat bireylerin yaşadığı acının, sıkıntının veya var olan sıkıntılı durumun başkası tarafından algılanarak anlaşılması olarak tanımlanmaktadır (Cornwell ve Goodrich, 2009). Scott (2000) ise bireylerin çektiği acıyı karşı tarafın doğüstü bir şekilde hissetmesini şefkat olarak nitelendirmektedir. Alanyazındaki bir başka tanımda şefkat, başka bireylerin acılarına karşı açık olmak ve bu acıyı azaltmaya yönelik davranış sergilemek olarak ifade edilmektedir (Neff, 2003). Bu tanımların dışında, şefkat kavramı alanyazında farklı boyutlarda ele alınmaktadır. Örneğin, Scott (2000) şefkatin bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutu olduğunu açıklamaktadır. Gilbert ve Irons (2005) ise şefkati güdü, duygu, düşünce ve davranış olmak üzere dört farklı boyutta ortaya koymaktadır. Yapılan araştırmalardaki tüm bu tanımlardan ve boyutlardan hareketle şefkatin içerisinde sevgiyi, merhameti ve yardım etme duygusunu barındıran olumlu bir duygu ve davranış biçimi olduğu söylenebilir.

Şefkat, bireylerin kişilerarası ilişkilerinde büyük öneme sahip olan bir kavram olarak vurgulanmaktadır (örn., Ledoux, 2015; Van der Cingel, 2009). Bu yüzden kişilerarası ilişkilerde bireylerin aşırı şefkat göstermesi şefkat yorgunluğunu ortaya çıkarabilmektedir. Tıpkı kişilerarası ilişkilerde olduğu gibi özellikle profesyonel yardım temeline dayalı meslek gruplarında karşı tarafa gösterilen aşırı şefkat sonucunda şefkat yorgunluğu daha fazla yaşanmaktadır (örn., Burtson ve Stichler, 2010; Mangoulia ve diğerleri, 2015; Uslu ve Buldukoğlu, 2017). Şefkat yorgunluğunun ele alındığı çalışmalara bakıldığında alanyazında birçok farklı tanımın olduğu belirlenmiştir. İlk kez Joinson'un (1992) araştırmasında ortaya konan bu kavram, tıbbi terimler sözlüğünde bireye bakım sağlayan profesyonel meslek çalışanlarının yaşadığı stres olarak tanımlanmaktadır. Ortaya çıkan bu stres, acı çeken bireye yardımcı olmayı istemekten kaynaklanmaktadır (Hiçdurmaz ve İnci, 2015). Yapılan başka tanımlarda ise şefkat yorgunluğu, acı çeken bir bireyi iyileştirmeye çalışan profesyonel meslek elemanının yaşadığı fiziksel ve duygusal yıpranma veya ikincil travmatik stres olarak ifade edilmektedir (Newell ve MacNeil, 2010; Schroeter, 2014; Showalter, 2010). Boyle (2011) tarafından yapılan bir diğer çalışmada şefkat yorgunluğunun aniden ortaya çıktığı raporlanırken bu durum, ruh sağlığı alanında çalışan profesyonel meslek elemanlarını olumsuz şekilde etkilemektedir (Franza ve diğerleri, 2015). Freudenberg (1974) de şefkat yorgunluğuyla ilişkili bir kavram olan tükenmişliği 'mesleki bir tehdit' olarak tarif etmektedir. Alanyazındaki birçok araştırmada şefkat yorgunluğu ile karşı karşıya kalan ruh sağlığı çalışanlarının birçok olumsuz deneyime tanık olduğu, acı veren olaylarla karşı karşıya kaldığı ve bu yüzden kaygı, korku, üzüntü, keder ve duygusal tükenme gibi duyguları sıklıkla yaşadığını ortaya konmuştur (örn., Burtson ve Stichler, 2010; Collins ve Long, 2003; Leka ve diğerleri, 2012). Bunun dışında, ruh sağlığı çalışanlarının tükenmişlik yaşadığı da bildirilmektedir (Rossi ve diğerleri, 2012). Tükenmişlik kavramını alanyazına kazandıran öncü araştırmacının Freudenberg (1974) olduğu anlaşılmaktadır. Freudenberg (1974) tükenmişlik kavramını bireylerin yıpranması, başarısız olarak güç kaybetmesi ve isteklerini karşılayamama hali olarak tanımlanmıştır. Bu kavram, şefkat yorgunluğu kavramı ile benzerlik göstermektedir. Tüm bu araştırmalarda ortaya konan bulgulardan ve tanımlardan hareketle, psikolojik danışmanlık mesleğini yapan ruh sağlığı çalışanları da meslek hayatlarının ilerleyen yıllarında şefkat yorgunluğu ile karşı karşıya kalabilir.

Şefkat yorgunluğunun ortaya çıkmasında etkili olan faktörler incelendiğinde bazı çevresel ve genetik özelliklerden söz edilebilir. Çevresel açıdan bakıldığında, özel hayatta yaşanan bazı olumsuz deneyimlerden kaynaklı olarak bireylerde şefkat yorgunluğu daha fazla ortaya çıkabilir (Schmidt ve Haglund, 2017). Thomas ve Wilson'ın (2004) çalışmasında ise bireyin karakteristik özelliklerinin şefkat yorgunluğuna neden olabileceği vurgulanmaktadır. Showalter (2010) tarafından yapılan araştırmada ise şefkat yorgunluğunun fiziksel, psikolojik ve sosyal belirtileri olduğu raporlanmıştır. Coetzee ve Laschinger'in (2018) araştırmasında da şefkat yorgunluğunun en temel belirtisinin duygusal yıpranma olduğu belirtilmiştir. Şefkat yorgunluğunun belirtilerini ve ortaya çıkmasında etkili olan faktörleri ele alan bu çalışmaların yanı sıra başka araştırmalarda da şefkat yorgunluğunu artıran faktörler incelenmiştir (örn., Drury ve diğerleri, 2014; Lachman, 2016; Nolte ve diğerleri, 2017). Bahsi geçen bu araştırmalarda fazla iş

yükü olan çalışma ortamının, iş çevresinin çalışanları kaygıya sürüklemesinin ve acı çeken ya da travma yaşayan bireylere yakın olup sıklıkla bu duruma maruz kalmanın şefkat yorgunluğunu tetiklediği raporlanmıştır. [Maytum ve diğerlerinin \(2004\)](#) araştırmasında da diğer araştırmaları destekleyen bulgulara rastlanmıştır. Söz konusu araştırmada, çalışma ortamında çok fazla acı, ıstırap, üzüntü ve hayal kırıklığı yaşayan bireylere şahit olunmasının şefkat yorgunluğunu artırdığı ortaya konmuştur. Ruh sağlığı uzmanları, danışanların hayat acıları ve yaşadıkları travma paylaşımlarına sürekli olarak maruz kalmaktan dolayı zorluk yaşayabilirler. Danışmanlar, öz bakım ve danışana hizmet sunma dengesini kurmakta zorlanabilir ve öz bakımlarını ihmal ettiklerinde kaygı, sıkıntı, tükenmişlik ve şefkat yorgunluğu gibi çeşitli konulara karşı savunmasız hale gelebilirler ([Ray vd., 2013](#)).

Şefkat yorgunluğu ile ilgili alanyazında yer alan araştırmaların birçoğunun hemşirelik, sosyal hizmet ve hasta bakımı veren mesleklerle ilgili alanlarda olduğu görülmüştür (örn., [Burtson ve Stichler, 2010](#); [Jacobowitz ve diğerleri, 2015](#); [Yu ve diğerleri, 2016](#)). Benzer şekilde ruh sağlığı çalışanlarının şefkat yorgunluğunu inceleyen bazı çalışmalara da alanyazında rastlanmıştır (örn., [Collins ve Long, 2003](#); [Ray ve diğerleri, 2013](#); [Turgoose ve Maddox, 2017](#)). Bu çalışmaların dışında [Yıldırım ve Cavcav \(2021\)](#) tarafından yapılan güncel araştırmada ruh sağlığı çalışanlarının şefkat yorgunluğunu ölçmeye yönelik bir ölçme aracı Türk kültürüne uyarlanmıştır. Bahsi geçen bu araştırmada ruh sağlığı çalışanları olarak daha çok doktorlar ve psikiyatri hemşireleri olmak üzere sosyal çalışmacılar ile psikologlar yer almıştır. Dolayısıyla spesifik olarak psikolojik danışmanların şefkat yorgunluğunun incelendiği herhangi bir çalışmaya alanyazında rastlanmamıştır. Çok sayıda psikolojik danışmanın alanda uygulayıcı olarak çalıştığı göz önüne alındığında, psikolojik danışmanların şefkat yorgunluğunu ele alan bir ölçme aracına gereksinim duyulmaktadır. Bu gereksinimden hareketle, bu araştırmada geliştirilen ölçeğin alanyazına katkısı olacağına inanılmaktadır. Geliştirilen bu ölçme aracının psikolojik danışmanların danışma sürecinde yaşadığı zorlukları ortaya koyacak olmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu önem doğrultusunda, araştırmanın amacı Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yapmaktır.

YÖNTEM

Bu araştırmada nicel araştırma temelinde betimsel tarama yöntemi ile psikolojik şefkat yorgunluğunu anlayabilmek için bir ölçek geliştirilmeye çalışılmıştır. Ölçekler, bilimsel araştırmanın konusu olan olay, olgu, nesne ve varlıkların ölçülmek istenilen özellikleri temel alınarak hazırlanmış veri toplama diğer bir deyişle gözlem araçlarıdır ([Bayat, 2014](#)).

1. Çalışma Grubu

Araştırmanın üç farklı çalışma grubu bulunmaktadır. Araştırmaya toplamda 725 (518 kadın ve 207 erkek) psikolojik danışman katılmıştır. Birinci grupta açılımlayıcı faktör analizi, madde analizi ve güvenilirlik analizi için 345 kadın (%76.5) ve 106 erkek (%23.5) olmak üzere toplam 451 psikolojik danışman yer almaktadır. Bu grubun yaş aralığı 23-51 ve yaş ortalaması 28.37'dir. Verilerin toplandığı dönemde 451 psikolojik danışmanın 318'i lisans (%70.5), 125'i yüksek lisans (%27.7) ve 8'i doktora (%1.8) eğitim durumuna sahiptir. İkinci çalışma grubu doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirmek için 22-52 yaş aralığında olan ve yaş ortalaması 29.77 olan 213 [133 kadın (%62.4) ve 80 erkek (%37.6)] psikolojik danışmandan oluşmaktadır. Üçüncü ve son grupta ise ölçüt bağıntılı geçerliği için 40 kadın (%65.6) ve 21 erkek (%34.4) olmak üzere toplam 61 psikolojik danışman yer almaktadır. Bu grubun yaş aralığı 25-45 ve yaş ortalaması 31.19'dur.

2. Veri Toplama Araçları

Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeği: Bu araştırma kapsamında geliştirilen Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin temel amacı, psikolojik danışmanların yaşadığı şefkat yorgunluğunun dinamiklerini anlamak ve var olan yapıyı ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak detaylı bir alanyazın taraması yapılmış ve şefkat yorgunluğu ile ilişkili olduğu düşünülen ölçme araçları da incelenerek 40 maddelik bir madde havuzu hazırlanmıştır. Bu maddeler üç ölçme değerlendirme uzmanı ve iki rehberlik ve psikolojik danışmanlık alan uzmanı olmak üzere toplam beş uzmanın görüşüne sunulmuştur. Alan uzmanlarından maddelerin anlaşılır olup olmadığına, puanlamanın nasıl olması gerektiğine ve hem kapsam hem de görünüş geçerliğine dair bazı geri bildirimler alınmıştır.

Bu geri bildirimler doğrultusunda ölçek için beşli dereceleme (1=Hiçbir zaman, 2=Nadiren, 3=Zaman zaman, 4=Sıklıkla, 5=Her zaman) şeklinde puanlama yapılması kararlaştırılmıştır. Ayrıca, madde havuzunda yer alan bazı maddeler revize edilirken bazı maddeler formdan çıkarılmıştır. Formda kalan 35 maddeyle pilot uygulamaya geçilmiştir. Pilot uygulama esnasında 40 psikolojik danışman, maddelerde dil bilgisi hatası olup olmadığına ve maddelerin açık ve anlaşılır olmasına yönelik incelemelerde bulunmuştur. Yapılan inceleme sonucunda psikolojik danışmanlardan gelen dönütler dikkate alınarak maddeler revize edilmiş ve formun nihai hali oluşturulmuştur. Nihai form ilk olarak 460 psikolojik danışmana uygulanmıştır. Eksik bilgiler paylaşan dokuz katılımcının cevapları veri setinden çıkarıldıktan sonra geriye kalan 451 psikolojik danışman ile açımlayıcı faktör analizi, madde analizi ve güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, açımlayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan ölçek 213 psikolojik danışmana uygulanmış ve uygulama sonucunda ulaşılan verilerle doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Son olarak, 61 psikolojik danışman ile ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerliğini belirlemek üzere benzer ölçekler ile ilişkisi incelenmiştir.

Tükenmişlik Ölçeği-Kısa Formu: Bu araştırmada Tükenmişlik Ölçeği ölçüt bağıntılı geçerliği için kullanılmıştır. Ölçeğin orijinali farklı meslek gruplarındaki kişilerin tükenmişlik düzeylerini ölçmek için Pines (2005) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlanma çalışması Tümkaya ve diğerleri (2009) tarafından yapılmıştır. Geçerlik için yapılan faktör analizi sonucunda ölçekte belirtilen hususların öz değerlerinin 1'in üstünde bulunan tek boyut üzerinde bütünleştiği belirlenmiştir. Söz konusu tek faktörün totalde varyansın %55.92'lik kısmını açıkladığı ve öz değerinin ise 5.59 olduğu raporlanmıştır. Maddelerin faktör yük değerlerinin .54 ile .87 arasında değiştiği gözlenmiştir. Maddelerin toplam puan korelasyon puanlarının .46 ve .81 arasında olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, ölçek doğrulayıcı faktör analizi sonucunda kabul edilebilir uyum düzeyindedir. Son olarak ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .91 ve test tekrar test güvenilirlik değeri .70 olarak hesaplanmıştır. Bu bulgular ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Demografik Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi formu aracılığıyla katılımcıların yaş, cinsiyet ve eğitim durumu bilgisi elde edilmiştir. Bu formun başında katılımcıları bilgilendirmek amacıyla araştırma konusunu içeren bir yönerge yer almıştır.

3. Verilerin Analizi

Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin geliştirilmesi sürecinde birçok analizden faydalanılmıştır. İlk olarak, geçerlik analizleri için normallik varsayımına dair çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanmış ve bu değerlerin -1 ile +1 arasında olduğu saptanmıştır. Ayrıca bu normallik bulgusunu destekleyici şekilde Kolmogorov-Smirnov testi bulgularının da .05 düzeyinde istatistiksel açıdan anlamsız olduğu tespit edilmiştir. Ardından ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi ve madde analizi yapılmıştır. Faktör analizi, aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi hedefleyen bir istatistik tekniğidir (Avcu, 2021). Açımlayıcı faktör analizi, ölçme aracının ölçtüğü faktörlerin sayısının önceden bilinmediği, önceden belirlenen bir hipotezi test etmek yerine ölçme aracıyla ölçülmeye çalışılan faktörlerin doğası hakkında bilgi edinmeye çalışıldığı istatistik yöntemidir (Büyüköztürk, 2002). Bu işlemden sonra ortaya çıkan ölçek, farklı bir örneklem grubuna uygulanmış ve elde edilen verilerle doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi ise verinin teorik yapıya uygunluğunun test edildiği istatistiksel araştırma yöntemidir (Şimşek, 2007). Son olarak, ölçüt bağıntılı geçerliğini belirlemek için geliştirilen ölçek ve alt boyutları ile benzer ölçek arasındaki ilişki Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi ile incelenmiştir. Ölçeğin güvenilirlik analizleri Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve Guttman iki yarıya bölme tekniği kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın analizlerinde IBM SPSS 26 ve MPlus 6.2 istatistik paket programlarından faydalanılmıştır. Bu araştırma için İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Etik Kurul Başkanlığından 29.04.2022 tarih ve 2022/04 sayılı etik onay belgesi alınmıştır.

BULGULAR

1. Ön Analizler

Psikolojik danışmanlarda şefkat yorgunluğu ölçeğinin yapı geçerliğini belirlemeden önce toplam 451 kişiye ait 35 maddeden oluşan veri setinin normallik varsayımın kontrol edilmesi için her bir maddeye

ait çarpıklık (ζ) ve basıklık (b) katsayıları incelenmiştir. Buna göre 7. ($\zeta=1.459$; $b=2.546$), 9. ($\zeta=1.755$; $b=2.538$), 10. ($\zeta=3.398$; $b=16.119$), 15. ($\zeta=1.014$; $b=0.285$), 26. ($\zeta=2.360$; $b=6.292$), 28. ($\zeta=2.301$; $b=7.348$), 30. ($\zeta=3.265$; $b=12.720$), 32. ($\zeta=1.738$; $b=2.439$), 34. ($\zeta=1.380$; $b=1.659$) maddelerin normal dağılımdan önemli ölçüde saptıkları tespit edilmiş ve söz konusu maddeler veri setinden çıkarılarak analizlere 26 maddeyle analize devam edilmiştir. Ayrıca bu aşamada, araştırma verisinde uç değer, çoklu bağıntı ve doğrusalılık varsayımları da incelenmiştir. İnceleme sonucunda veri setinde aykırı değer bulunmadığı, çoklu bağıntı problemi olmadığı ve eğitim grafiğinde doğrusallığın olduğu belirlenmiştir.

2. Yapı Geçerliliği

Ölçek geliştirme sürecinde örtük değişkenleri keşfetmek için açıcı faktör analizi yapılırken (Brown, 2006), kuramsal temeli olan örtük değişkenlerin veriler kullanılarak doğrulanması doğrulayıcı faktör analiziyle gerçekleştirilmektedir (Harrington, 2009). Açıcı faktör analizi sonucunda elde edilen form başka bir gruba uygulanmış ve elde edilen veriler ile doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Böylece yapı geçerliliği bağlamında iki farklı grupta ölçeğin geçerliliği test edilmiştir. Bu başlık altında ilk olarak açıcı faktör analizi bulgusuna ve ardından doğrulayıcı faktör analizi bulgusuna yer verilmiştir.

2.1. Açıcı Faktör Analizi (AFA)

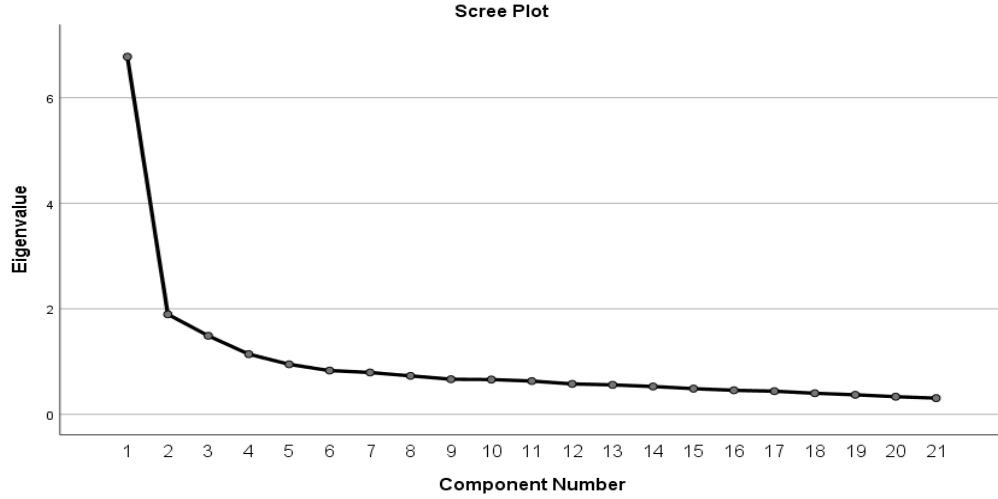
Araştırma verilerinin faktör analizine uygunluğu saptamak amacıyla Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) ve Barlett testlerine başvurulmuştur. Alanyazında KMO değerinin .60'tan büyük ve Barlett Testi ile hesaplanan ki-kare değerinin istatistiksel açıdan anlamlı olması gerektiği belirtilmektedir (Büyüköztürk, 2002). Bu kapsamda gerçekleştirilen analiz sonuçları, ölçeğin faktör analizine uygun olduğunu ortaya koymuştur (KMO=.905; Bartlett's $\chi^2=3228.049$; $p<.000$). Sosyal bilimlerin doğası gereği geliştirilen ölçeğin faktörleri arasında ilişki olma olasılığı yüksek olduğu düşünülerek analize eğik döndürme yöntemleri ile başlanması alanyazında önerilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2012). Bu doğrultuda analizlere Direct Oblimin eğik döndürme tekniğiyle başlanmıştır. Yapılan ilk analiz sonucunda dört faktörlü yapı için bileşen korelasyon matrisi .317 ile .656 arasında korelasyon değeri verdiği için analiz sonuçları Direct Oblimin eğik döndürme tekniğiyle elde edilen desen matrisi ve ortak varyans matrisi kullanılarak yorumlanmıştır. Bu kapsamda, faktör yükü dikkate alınarak tekrarlı şekilde gerçekleştirilen analizler sonucunda ölçeğin son halinde 21 madde dört alt boyutta toplanmış ve her bir alt boyuta giren maddelerin kuramsal temele dayalı olarak mantıklı bir şekilde dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Bahsi geçen bu maddelerin faktör yük değerleri ve alt boyutlara göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir:

Tablo 1. Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin açıcı faktör analizi sonucu madde faktör yükleri

Madde	Ortak faktör	1. Faktör için	2. Faktör için	3. Faktör için	4. Faktör için
m23	.616	.735			
m16	.641	.731			
m24	.618	.715			
m1	.426	.618			
m21	.543	.605			
m35	.509	.590			
m31	.497	.524			
m27	.348	.510			
m20	.630		.752		
m2	.560		.675		
m12	.531		.646		
m17	.601			-.766	
m25	.580			-.740	
m18	.535			-.672	
m13	.562			-.662	
m29	.476			-.653	
m14	.525			-.572	
m4	.629				-.781
m5	.477				-.654
m8	.493				-.584
m11	.504				-.504
Özdeğer		6.776	1.895	1.488	1.141

Açıklanan toplam varyans	%32.268	%9.025	%7.087	%5.431
--------------------------	---------	--------	--------	--------

Tablo 1’de görüldüğü üzere bu ölçek, faktör yüklerinin .504 ile .781 arasında değiştiği ve toplam varyansın %53’ünün açıklandığı dört faktörlü bir yapıya sahiptir. Ölçeğin dört faktörünün özdeğerleri 1.141 ile 6.776 arasındadır. Bu tabloda belirtilen faktör yükleri doğrultusunda ortaya çıkan dört alt boyutu yamaç çizgi grafiğinden elde edilen bulgular da destekler niteliktedir. Şekil 1’de görüleceği üzere yamaç çizgi grafiğinde 4. faktörde kırılmanın olduğu saptanmıştır. Bu bulgudan hareketle, ölçeğin dört faktörlü bir yapıya sahip olduğu söylenebilir.

Şekil 1. Yamaç çizgi grafiği

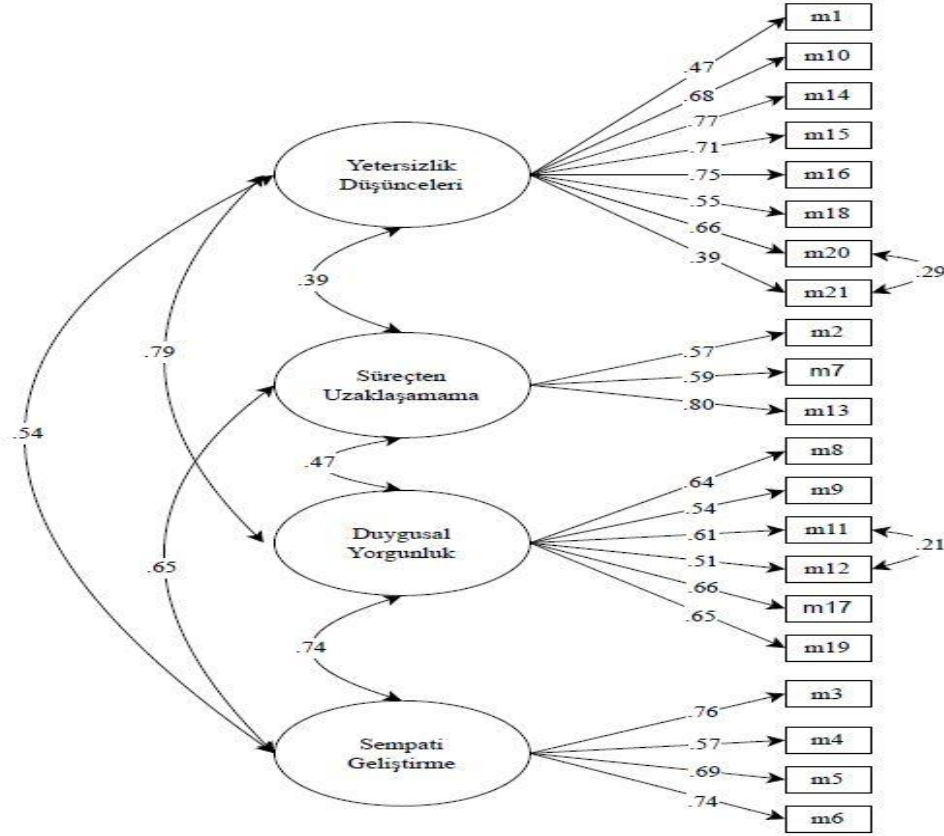
Bu aşamadan sonra her bir alt boyuta giren maddeler incelenerek alt boyutların isimlendirilmesi yapılmıştır. Birinci faktöre giren maddeler psikolojik danışmanların danışanlarına yetemeyecekleri, yararlı olamayacakları veya fayda sağlayamayacakları gibi içeriklere sahip olduğundan “Yetersizlik Düşünceleri” olarak adlandırılmıştır. İkinci faktöre giren maddeler danışanların sorunları üzerine düşünme ve sık sık danışanların sorunlarının aklına gelmesine dair maddelerden oluştuğu için “Süreçten Uzaklaşmama” olarak isimlendirilmiştir. Üçüncü faktöre giren maddeler dinlenme ihtiyacına, duygusal olarak yıpranmışlığa ve tükenmişliğe vurgu yapan maddelerden oluştuğu için “Duygusal Yorgunluk” olarak isimlendirilmiştir. Son olarak dördüncü faktöre giren maddeler ise danışanlarla ortak duygusal deneyimleri yaşamaya odaklı maddelerden oluştuğu için “Sempati Geliştirme” olarak adlandırılmıştır. Yetersizlik düşünceleri alt boyutu 8 maddeden (1, 10, 14, 15, 16, 18, 20, 21), süreçten uzaklaşmama alt boyutu 3 maddeden (2, 7, 13), duygusal yorgunluk alt boyutu 6 maddeden (8, 9, 11, 12, 17, 19) ve sempati geliştirme alt boyutu da 4 maddeden (3, 4, 5, 6) oluşmaktadır.

2.2. Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen 21 maddelik dört faktörlü yapıyı doğrulamak adına 213 katılımcı ile doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen bu analizde maksimum olabilirlik kestirimi kullanılmıştır. Bu kestirim, modelde en olası parametreleri seçen bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Şimşek, 2007). Bu analiz sonucunda CFI, TLI, RMSEA ve SRMR gibi bazı uyum indekslerine ulaşılmaktadır. Elde edilen uyum indekslerinin kabul edilebilir ya da mükemmel olması beklenmektedir. Bu doğrultuda CFI ve TLI uyum indekslerinin .90’ın üzerinde olması kabul edilebilir ve .95’in üzerinde olması mükemmel olarak değerlendirilmektedir. RMSEA ve SRMR değerlerinin ise .05’ten küçük olması mükemmel ve .08’den küçük olması kabul edilebilir olarak değerlendirilmektedir (Hu ve Bentler, 1999; Marsh ve diğerleri, 2004; Wang ve Wang, 2012).

Bu çalışmada yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen bulgular model ile veri arasında yeterli uyumun olmadığını göstermiştir ($\chi^2=338.20$, $p=.000$, $sd=183$, $\chi^2/sd=1.85$, $CFI=.90$, $TLI=.88$, $SRMR=.06$, $RMSEA=.06$). Yeterli uyum indekslerine ulaşılmadığı için analiz sonucunda önerilen modifikasyonlar incelenmiş ve bu öneriler dikkate alınarak modifikasyonlar gerçekleştirilmiştir. Modeli

güçlendirmek adına yapılan bu modifikasyonlarda madde hata kovaryansları ilişkilendirilmiştir. Bu doğrultuda, ölçekte yetersizlik düşünceleri alt boyutunda yer alan 20. ve 21. madde ile duygusal yorgunluk alt boyutunda yer alan 11. ve 12. madde ilişkilendirilmiştir. Daha sonra, tekrarlanan doğrulayıcı faktör analizi ile beraber veri ile model arasında yeterli uyumun sağlandığı belirlenmiştir ($\chi^2=315.43$, $p=.000$, $sd=181$, $\chi^2/sd=1.74$, $CFI=.91$, $TLI=.90$, $SRMR=.05$, $RMSEA=.06$). Elde edilen bulgular sonucunda Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin standartlaştırılmış madde tahmin değerleri Şekil 2’de sunulmuştur:

Şekil 2. Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeği şeması

Şekil 2’de görüldüğü üzere, Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinde yer alan her maddenin anlamlı parametre tahmin edicisi olduğu belirlenmiştir ($p<.05$). Ölçeğin madde tahmin değerleri .39 ile .80 arasında değişmektedir. Ayrıca madde 20 ile 21 ve madde 11 ile 12 arasında hata kovaryansları ilişkilendirilmiştir. Madde 20 ile 21 arasındaki ilişki katsayısı .29 ve madde 11 ile 12 arasındaki ilişki katsayısı .21 olarak bulunmuştur.

3. Güvenirlilik

Alt boyutlar isimlendirildikten sonra ölçeğin geneli için ve her bir alt boyutu için güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Hesaplanan Cronbach alfa iç tutarlık değeri ve Guttman katsayısı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin iç tutarlık katsayıları

Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeği	Cronbach Alfa	Guttman Katsayısı
1. Yetersizlik Düşünceleri	.836	.837
2. Süreçten Uzaklaşamama	.683	.671
3. Duygusal Yorgunluk	.820	.837
4. Sempati Geliştirme	.682	.612
5. Toplam	.890	.872

Ölçeğin toplam ve alt boyutlarına ilişkin iç tutarlılık ve iki yarıya bölme katsayı puanlarının tamamının .60’tan yüksek değer verdiği belirlenmiştir. Tavşancıl’a (2005) göre, güvenilirlik değerlerinin .60’tan yüksek olması ölçeğin ve alt boyutlarının güvenilir olduğunu kanıtlar niteliktedir. Benzer şekilde

Guttman iki yarıya bölme tekniğinde de verilerin .60'tan büyük olması ölçeğin güvenilir olduğuna işaret etmektedir (Karasar, 2009). Bu iki bulgudan hareketle, ölçeğin güvenilir olduğunu söylemek mümkündür. Bunun dışında, ölçekte yer alan maddelerin ölçek temsil gücünü saptamak amacıyla madde analizi yapılarak madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır. Madde toplam puan korelasyon katsayılarına bakıldığında hangi eşiğin altında kalan maddelerin güvenilirliği bozduğuna dair bir tutarlılık bulunmamaktadır. Bazı kaynaklar .50'den daha küçük değeri olan maddelerin güvenilirliğine şüphe ile bakılmasını belirtirken bazı kaynaklarda bu değer .30'un üstünde olmasının yeterli olacağını ifade etmektedir (Kline, 2013). Alanyazında yaygın olarak .30 ve üstünde olan değerler kabul görmektedir. Madde toplam puan korelasyon katsayısı, her bir maddenin toplam puanla olan ilişkisini göstermekte ve pozitif yüksek korelasyon değerleri iç tutarlığın yüksek olduğuna işaret etmektedir (Büyüköztürk, 2002). Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeği için yapılan madde analizi bulguları, madde toplam puan korelasyon değerlerinin .37 ile .70 arasında değişen değerler aldığını göstermektedir. Bu değerler, alanyazında kabul edilebilir sınırlar içindedir.

4. Ölçüt Bağıntılı Geçerlik

Güvenirlik analizlerinin ardından Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin ölçüt geçerliğine dair analizlere geçilmiştir. Bu aşamada 61 psikolojik danışmana Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeği ile beraber Tükenmişlik Ölçeği-Kısa Formu uygulanmıştır. Verilerin analizi için yapılan Pearson momentler çarpımı korelasyon analizi sonuçlarına Tablo 3'te yer verilmiştir.

Tablo 3. Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeği ve alt boyutları ile Tükenmişlik Ölçeğinin ortalama, standart sapma ve korelasyon değerleri

Değişkenler	Ort.	Ss	1	2	3	4	5
1. Şefkat Yorgunluğu Toplam	49.10	10.36	-				
2. Yetersizlik Düşünceleri	18.31	4.65	.859**	-			
3. Süreçten Uzaklaşmama	8.15	2.24	.539**	.182	-		
4. Duygusal Yorgunluk	13.16	4.04	.863**	.651**	.357**	-	
5. Sempati Geliştirme	9.48	2.24	.749**	.541**	.475**	.481**	-
6. Tükenmişlik Toplam	32.00	10.25	.581**	.567**	.194	.523**	.374**

** $p < .05$

Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin ölçüt bağıntılı geçerliğini saptamak için daha önceden Türkçeye uyarlanan Tükenmişlik Ölçeği-Kısa Formu kullanılmıştır. Tükenmişlik Ölçeği-Kısa Formundan alınan puanlar ile Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeğinin toplam ve alt boyut puanları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Ölçülmek istenen yapı ile benzer bir yapı arasındaki ilişkinin tespiti için yapılan bu analiz ile yakınsak geçerlik saptanmıştır. Tablo 3'te belirtildiği üzere, psikolojik danışmanların tükenmişlik puanı ile şefkat yorgunluğu toplam puanları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.581$; $p<.05$). Psikolojik danışmanların tükenmişlik puanı ile şefkat yorgunluğu yetersizlik düşünceleri alt boyut puanı ($r=.567$; $p<.05$), duygusal yorgunluk alt boyut puanı ($r=.523$; $p<.05$) ve sempati geliştirme alt boyut puanı ($r=.374$; $p<.05$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Sadece süreçten uzaklaşmama alt boyut puanı ile tükenmişlik puanı arasında yine pozitif yönde ancak istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r=.194$; $p>.05$). Tüm bu bulgular, ölçeğin ölçüt bağıntılı geçerliğinin sağlandığını göstermektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Alanyazın incelendiğinde birçok farklı çalışmada şefkat yorgunluğunun ele alındığı belirlenmiştir (Jacobowitz ve diğerleri, 2015; Turgoose ve Maddox, 2017; Uslu ve Buldukoğlu, 2017; Yıldırım ve Cavcav, 2021; Yu ve diğerleri, 2016). Bu ölçme araçlarının ruh sağlığı alanında çalışan farklı meslek elemanlarını kapsaması bu araştırmanın özgün değerini ortaya çıkarmaktadır. Çok sayıda psikolojik danışmanın alanda uygulayıcı olarak çalıştığı göz önüne alındığında, psikolojik danışmanların şefkat yorgunluğunu ele alan bir ölçme aracına gereksinim duyulmaktadır. Alanyazında psikolojik danışmanların şefkat yorgunluğunu değerlendiren herhangi bir ölçme aracına rastlanmadığı için bu çalışmada psikolojik danışmanların şefkat yorgunluğunu ölçen bir ölçme aracı geliştirilerek alanyazında önemli bir boşluğun doldurulması amaçlanmıştır. Ölçeğin maddeleri doğrudan doğruya psikolojik danışmanların mesleki faaliyetlerine odaklanılarak hazırlanmış olup bu anlamda spesifik bir ölçme aracı olarak

değerlendirilebilir. Öte yandan psikolojik danışmanlık alanını diğer ruh sağlığı alanı uygulamalarından ayıran bir yön olarak önleyici/koruyucu çalışmalar bulunmaktadır. Bu yönüyle de geliştirilen ölçek psikolojik danışmanlar özelinde şefkat yorgunluğunu ölçecek nitelikte olup diğer benzer ölçeklerden ayrılmaktadır.

Ölçek geliştirme sürecinde konu ile ilgili alanyazın ve konuyla ilişkili olduğu düşünülen ölçme araçları incelenerek 40 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Alınan uzman görüşleri sonucunda ölçeğin nihai uygulama formu oluşturulmuştur. DeVellis'e (2014) göre, kapsam ve görünüş geçerliği sağlanmış olan her ölçme aracı için yapı geçerliğinin de test edilmesi gerekmektedir. Bu yüzden, açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleriyle yapı geçerliğini sağlamak amacıyla veri toplanmıştır. İlk olarak faktör yapısının tek boyutlu ya da çok boyutlu olması incelenmiştir (Chang ve diğerleri, 2010). Elde edilen bulgular, ölçeğin çok boyutlu bir yapıda değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, ölçekte yer alan maddelerin faktör yükünün .32'den (Yong ve Pearce, 2013) ve toplam varyansın %40'tan büyük olması (Akbulut, 2010) yapı geçerliğinin sağlandığını göstermektedir. Daha sonra, elde edilen yapıyı doğrulamak için farklı bir çalışma grubuyla yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarında uyum iyiliği indekslerinin yeterli düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ölçüt bağımlı geçerliğinde de ölçeğin benzer yapıyı ölçen ve daha önceden hem geçerli hem de güvenilir kabul edilen bir ölçek ile ilişkili olduğu saptanmıştır. Güvenirlik analizleri kapsamında ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık ve Guttman katsayısının yeterli seviyede olduğu belirlenmiştir (Karasar, 2009). Son olarak, madde analizi sonucunda ölçekte yer alan maddelerin madde toplam puan korelasyonlarının pozitif yönde ve .30'dan büyük olması iç tutarlığın yeterli seviyede olduğunu kanıtlar niteliktedir (Pallant, 2007).

Alanyazında şefkat yorgunluğu kavramı ile ilgili ortak bir dil yani kavram birliği bulunmamasından dolayı yapılan tanımlar her kültürde ve kültüre ait alanyazında farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma, kavramın tanımlanabilmesini ve belirgin bir müdahalenin uygulanabilmesini güçleştirmektedir (Yolder, 2010). Bu nedenle, geliştirilen ölçeğin psikolojik danışmanlarda sorunun tanımlanması adına önemli olduğu değerlendirilmektedir. Böylece, ruh sağlığı çalışanlarında şefkat yorgunluğunun düzeyinin belirlenmesiyle beraber çözümünün neler olabileceği tartışılabilecektir. Sağlık çalışanlarıyla yapılan çalışmalarda şefkat yorgunluğunu önlemeye yönelik farklı görüşler bulunmaktadır (örn., Abendroth ve Flannery 2006; Braunschneider, 2013; Potter ve diğerleri, 2010). Bahsi geçen bu çalışmalarda şefkat yorgunluğunu yaşayan bireylerin verimliliğini artırmak için egzersiz, meditasyon ve özel hayatında kendisine zaman ayırma gibi öneriler sunulmaktadır. Perry ve diğerlerinin (2011) araştırmasında ise şefkat yorgunluğuna yönelik eğitim verilmesi gerektiğinden söz edilmektedir. Bu çalışmayı Burridge ve diğerlerinin (2017) araştırması destekler niteliktedir. Söz konusu çalışmada şefkat okuryazarlığı kavramı ortaya konarak, bireylerin kendilerini koruması için belli farkındalığa sahip olması gerektiği açıklanmaktadır. Son olarak, Boscarino ve diğerleri (2010) tarafından şefkat yorgunluğunu azaltmaya yönelik dört öneri sunulmuştur. Bunlar: (a) Dayanıklılık becerisi geliştirmek, (b) özbakım becerisi geliştirmek ve artırmak, (c) çevreden alınan sosyal desteği artırmak, (d) çatışma stratejilerini kullanmaktır. Bu çalışmada geliştirilen ölçek ile şefkat yorgunluğunun düzeyi belirlendikten sonra tüm bu araştırmalarda yer alan öneriler uygulanarak şefkat yorgunluğu ile baş edilebilir. Geliştirilen ölçek psikolojik danışmanların şefkat yorgunluğunu hangi boyutlarda daha yoğun yaşadıklarının belirlenmesinde önemli bir ölçme aracı olarak değerlendirilebilir. Bu yönüyle de yukarıda bahsedilen araştırmalarda değinilen başetme becerilerinin geliştirilmesine yönelik yapılacak çalışmalar için bu ölçeğin yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın öneminin yanı sıra bazı sınırlılıklardan ve önerilerden söz edilebilir. İlk olarak, ölçeğin psikometrik özellikleri daha fazla sayıda psikolojik danışmanlardan veri toplanarak daha geniş kapsamlı bir şekilde incelenebilir. Bir diğer sınırlılık ve öneri ise, bu çalışmada güvenilirlik analizleri yapılmış olsa da test tekrar test güvenirliliği incelenmemiştir. Bu durum bir sınırlılıktır ve gelecek araştırmalarda ölçeğin test tekrar test güvenirliliğine bakılabilir. Bunun dışında, gelecekte yapılacak çalışmalarda şefkat yorgunluğu ile ilgili geliştirilecek psiko eğitim programlarının etkililiği bu ölçme aracı ile sınanabilir. Bu ölçek kullanılarak yapılan araştırmalar psikolojik danışma ve rehberlik alanyazınına katkı sağlayacaktır. Sonuç olarak, Psikolojik Danışmanlarda Şefkat Yorgunluğu Ölçeği 21 madde ve dört alt boyuttan oluşan, uygulaması ve değerlendirmesi kolay olan ve psikometrik özellikleri açısından hem geçerli hem de güvenilir bir ölçme aracı olduğu ifade edilebilir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Abendroth, M., & Flannery, J. (2006). Predicting the risk of compassion fatigue: a study of hospice nurses. *Journal of Hospice & Palliative Nursing*, 8(6), 346-356.
- Akbulut, Y. (2010). Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları. İdeal Kültür Yayıncılık.
- Avcu, A. (2021). Test geliştirmede modern yaklaşımlar: R istatistik programı uygulamaları. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bayat, B. (2014). Uygulamalı sosyal bilim araştırmalarında ölçme, ölçekler ve "likert" ölçek kurma tekniği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3),1-24.
- Boscarino, J., Adams, R., & Figley, C. (2010). Secondary trauma issues for psychiatrists: identifying vicarious trauma and job burnout. *Psychiatric Times*, 27(11), 24-26.
- Boyle, D. A. (2011). Countering compassion fatigue: a requisite nursing agenda. *Online Journal of Issues in Nursing*, 16(1), 2. <https://doi.org/10.3912/OJIN.Vol16No01Man02>
- Braunschneider, H. (2013). Preventing and managing compassion fatigue and burnout in nursing. *ESSAI*, 11, 14-18.
- Brown, T. A. (2006). *Confirmatory factor analysis for applied research*. The Guilford Press.
- Burridge, L.H., Winch, S., Kay, M., & Henderson, A. (2017). Building compassion literacy: enabling care in primary health care nursing. *Collegian*, 24(1), 85-91. <https://doi.org/10.1016/j.collegn.2015.09.004>
- Burtson, P. L., & Stichler, J. F. (2010). Nursing work environment and nurse caring: relationship among motivational factors. *Journal of Advanced Nursing*, 66, 1819-1831.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32(32), 470-483.
- Chang, S. J., Van Witteloostuijn, A., & Eden, L. (2010). From the editors: common method variance in international business research. *Journal of International Business Studies*, 41(2), 178-184.
- Coetzee, S. K., & Laschinger, H. K. S. (2018). Toward a comprehensive, theoretical model of compassion fatigue: an integrative literature review. *Nursing & Health Sciences*, 20 (1), 4-15.
- Collins, S., & Long, A. (2003). Working with psychological effects of trauma: consequences for mental healthcare workers—A literature review. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 10(4), 417-424. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2850.2003.00620.x>
- Cornwell, J., & Goodrich, J. (2009). Ensuing compassionate care in hospital. *Nursing Times*, 105(15), 14-17.
- DeVellis, R. (2014). Ölçek geliştirme. *Kuram ve uygulamalar* (Çev. Ed. T. Totan). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Drury, V., Craigie, M., Francis, K., Aoun, S., & Hegney, D. G. (2014). Compassion sat isfaction, compassion fatigue, anxiety, depression and stress in registered nurses in Australia: phase 2 results. *Journal of Nursing Management*, 22(4), 519-531.
- Franza, F., Buono, G. D., & Pellegrino, F. (2015). Psychiatric caregiver stress: clinical implications of compassion fatigue. *Psychiatr Danub*, 27, 321-327.
- Freudenberger, H. (1974) Staff Burnout. *Journal of Social Issues*, 30, 159-165. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1540-4560.1974.tb00706.x>
- Gilbert, P., & Irons, C. (2005). Compassionate mind training, for shame and self-attacking, using cognitive, behavioral, emotional and imagery interventions. In P. Gilbert (Ed.), *Compassion: conceptualizations, research, and use in psychotherapy* (pp. 263-325). Brunner-Routledge.
- Harrington, C. (2009). *Confirmatory factor analysis*. Oxford University Press.
- Hiçdurmaz, D. ve İnci, F. A. (2015). Eşduyum yorgunluğu: Tanımı, nedenleri ve önlenmesi. *Current Approaches in Psychiatry*, 7(3), 295-303.
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: a Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1-55. <https://doi.org/10.1080/10705519909540118>
- Jacobowitz, W., Moran, C., Best, C., & Mensah, L. (2015). Post-traumatic stress, trauma-informed care, and compassion fatigue in psychiatric hospital staff: correlational study. *Issues in Mental Health Nursing*, 36, 890-899.
- Joinson, C. (1992). Coping with compassion fatigue. *Nursing*, 22(4), 118-121.
- Karasar, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemi (19. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.

- Kline, P. (2013). *Handbook of psychological testing*. Routledge.
- Lachman, V. D. (2016). Compassion fatigue as a threat to ethical practice: identification, personal and workplace prevention/management strategies. *Medsurg Nursing*, 25(4), 275-278.
- Ledoux, K. (2015). Understanding compassion fatigue: understanding compassion. *Journal of Advanced Nursing*, 71(9), 2041-2050.
- Leka, S., Hassard, J., & Yanagida, A. (2012). Investigating the impact of psychosocial risks and occupational stress on psychiatric hospital nurses' mental well-being in Japan. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 19, 123-131.
- Mangoulia, P., Koukia, E., Alevizopoulos, G., Fildissis, G., Katostaras, T. (2015). Prevalence of secondary traumatic stress among psychiatric nurses in Greece. *Arch Psychiatr Nurs*, 29, 333-338. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2015.06.001>
- Marsh, H. W., Hau, K., & Wen, Z. (2004). In search of golden rules: comment on hypothesis testing approaches to setting cutoff values for fit indexes and dangers in overgeneralizing Hu and Bentler's (1999) findings. *Structural Equation Modeling*, 11, 320-341. https://doi.org/10.1207/s15328007sem1103_2
- Maytum, J. C., Heiman, M. B., & Garwick, A. W. (2004). Compassion fatigue and burnout in nurses who work with children with chronic conditions and their families. *Journal of Pediatric Health Care*, 18(4), 171-179.
- Neff, K. D. (2003). The development and validation of a scale to measure self-compassion. *Self and Identity*, 2(3), 223-250.
- Nolte, A. G. W., Downing, C., Temane, A., & Hastings-Tolsma, M. (2017). Compassion fatigue in nurses: a metasynthesis. *Journal of Clinical Nursing*, 26(3), 1-15.
- Newell, J. M., & MacNeil, G. A. (2010). Professional burnout, vicarious trauma, secondary traumatic stress, and compassion fatigue: a review of theoretical terms, risk factors and preventative methods for clinicians and researchers. *Best Practices in Mental Health: an International Journal*, 6(2), 57-68.
- Pallant, J. (2007). *SPSS survival manual. A step by step guide to data analysis using SPSS for Windows (3rd Ed.)*. Open University Press.
- Perry, B., Toffner, G., Merrick, T., & Dalton, J. (2011). An exploration of the experience of compassion fatigue in clinical oncology nurses. *Canadian Oncology Nursing Journal*, 21(2), 91-97.
- Pines, A. M. (2005). The Burnout Measure Short Version (BMS). *International Journal of Stress Management*, 12(1), 78-88.
- Potter, P., Deshields, T., & Divanbeigi, J. (2010). Compassion fatigue and burnout: prevalence among oncology nurses. *Clinical Journal of Oncology Nursing*, 14(5), E56-62.
- Ray, S. L., Wong, C., White, D., & Heaslip, K. (2013). Compassion satisfaction, compassion fatigue, work life conditions, and burnout among frontline mental health care professionals. *Traumatology*, 19(4), 255-267. <http://doi.org/10.1777/1534765612471144>
- Rossi, A., Cetrano, G., Pertile, R., Rabbi, L., Donisi, V., Grigoletti, L., Curtolo, C., Tansella, M., Thomicroft, G., & Amaddeo, F. (2012). Burnout, compassion fatigue, and compassion satisfaction among staff in community-based mental health services. *Psychiatry Research*, 200(2-3), 933-938. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2012.07.029>
- Schmidt, M., & Haglund, K. (2017). Debrief in emergency departments to improve compassion fatigue and promote resiliency. *Journal Of Trauma Nursing*, 24(5), 317-322.
- Schroeter, K. (2014). Compassion fatigue: an unwanted reflection of your reality. *Journal of Trauma Nursing*, 21(2), 37-38.
- Scott, P. (2000). Emotion, moral perception, and nursing practice. *Nursing Philosophy*, 1(2), 123-133.
- Showalter, S. E. (2010). Compassion fatigue: what is it? Why does it matter? Recognizing the symptoms, acknowledging the impact, developing the tools to prevent compassion fatigue and strengthen the professional already suffering from the effects. *The American Journal of Hospice & Palliative Care*, 27(4), 239-242.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş (Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları)*. Ekinoks Yayıncılık.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2012). *Using multivariate statistics (6. Baskı)*. Pearson.
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Thomas, R. B., & Wilson, J. P. (2004). Issues and controversies in the understanding and diagnosis of compassion fatigue, vicarious traumatization, and secondary traumatic stress disorder. *International Journal of Emergency Mental Health*, 6(2), 81-92.

- Turgoose, D., & Maddox, L. (2017). Predictors of compassion fatigue in mental health professionals: a narrative review. *Traumatology*, 23(2), 172-185. <https://doi.org/10.1037/trm0000116>
- Tümkiye, S., Sabahattin, Ç. A. M. ve Çavuşoğlu, İ. (2009). Tükenmişlik Ölçeği Kısa Versiyonu'nun Türkçeye uyarlama geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(1), 387-398.
- Uslu E. ve Buldukoğlu K. (2017). Psikiyatri hemşireliğinde şefkat yorgunluğu: Sistemantik derleme. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 9(4), 421-430. <https://doi.org/10.18863/pgy.310831>
- Van der Cingel, M. (2009). Compassion and professional care: exploring the domain. *Nursing Philosophy: an International Journal For Healthcare Professionals*, 10(2), 124-136.
- Wang, J., & Wang, X. (2012). *Structural equation modeling: applications using Mplus*. Higher Education Press.
- Yıldırım, S., & Cavcav, F. (2021). The Compassion Fatigue-Short Scale for healthcare professionals: a Turkish study of validity and reliability. *Perspectives in Psychiatric Care*, 57(3), 1459-1465. <https://doi.org/10.1111/ppc.12712>
- Yolder, E. A. (2010). Compassion fatigue in nurses. *Applied Nursing Research*, 23, 191-197.
- Yong, A. G., & Pearce, S. (2013). A beginner's guide to factor analysis: focusing on exploratory factor analysis. *Tutorials in Quantitative Methods for Psychology*, 9(2), 79-94.
- Yu, H., Jiang, A., & Shen, J. (2016). Prevalence and predictors of compassion fatigue, burnout and compassion satisfaction among oncology nurses: a cross-sectional survey. *International Journal Of Nursing Studies*, 57, 28-38.